

A $\frac{\bar{I}}{9044}$

Ողջ-ողջ լաղճան

Հրապրապր. 1902թ.

ՈՂԶ ՈՂԶ ԹԱՂՎԱԾ

Վաղարշապատ

Տպարան Մայր Աթոռոյ Սրբոյ Էջմիածնի

1902

4405 H

Дозволено Цензурою 2 Января 1902 г. г. Тифлисъ

ՈՂՋ ՈՂՋ ԹԱՂՎԱԾ

Սկովտիայի և Բրետանի ծովեզրեայ կողմերում երբեմն մի տարօրինակ երևոյթ է նշմարուել։ Այդ կողմերում ծովի տեղատուութեան ժամանակ ճանապարհորդը կամ ձկնորսը ծովի եզերքովը, բայց ջրի ափիցը բաւական հեռու գնալիս, մի քանի վայրկեանից յետոյ յանկարծ նկատում է, որ դժուարաւ է առաջ գնում, կարծես թէ ոտներին կուպր է փակցրած և այդ պատճառով ոտները գետնին են կաշոււմ։ Նա կարծում է, թէ ոտի

տակինը աւազ չէ, այլ կաւ է: Ծովերը
բոլորովին չոր է, բայց և այնպէս նրա
ոտների թողած ամեն մի հետքը խ-
կոյն լցվում է ջրով: Աչքը մի օրև է
տարբերութիւն չէ նկատում: Անսահ-
ման հարթավայրը շիտակ և ուղիղ ըն-
կած է՝ լայնագիր, աւազը ամեն տեղ
միևնոյն կերպարանքն ունի: Մարդ չի
կարողանում պինդ ու հաստատ տե-
ղերը օրոշել անհաստատներից: Ծո-
վային մանր, կայտառ մծեղների խըմ-
բակներն խաղում և պարում են ճա-
նապարհորդի ոտների մօտերը: Նա
միշտ աւելի առաջ է գնում և ոտնե-
րով աւելի արագ քայլեր առնելով
ուզում է շուտով հաստատ եղերքին
հասնել: Նա բնաւ չէ վախենում, և ին-
չու վախենայ: Միայն զգում է, որ
քանի գնում է, քայլերը աւելի ծան-
րանում են: Յանկարծ ոտները սկսում

Են 4-5 մասնաչափ խորվիլ աւաղի մէջ։
Արդեօք ուղիղ ճանապարհիցը սխալ-
վել է։ Նա կանգ է առնում, որ հաս-
կանայ, թէ ուր է ընկել. մէկ նայում
է իր ոտներին—բայց դրանք արդէն
թաղված են աւաղի մէջ։ Նա ոտները
դուրս է քաշում և ուղում է ետ
դառնալ. մի քայլ ետ է դառնում,
բայց էլ աւելի խորն է խրվում։ Աւա-
ղը արդէն սրունքներին է հասնում։
Նա ցատկում է դէպի աջ, աւաղը
հասնում է սրունքներից բարձր, դէ-
պի ձախ է դառնում, աւաղը բարձրա-
նում է մինչև ծունկերը։ Հիմայ նա
ոտսափելով հասկանում է, որ ծովի
ափերումը տեղափոխվող աւաղակոյտի
մէջ է ընկել, որի մէջ ոչ մարդը կա-
րող է ման գալ և ոչ էլ ձուկը լողալ։
Այդ խեղճը եթէ իր վրա մի որևէ
ծանր բան է կրում՝ նաւերը վտանգի

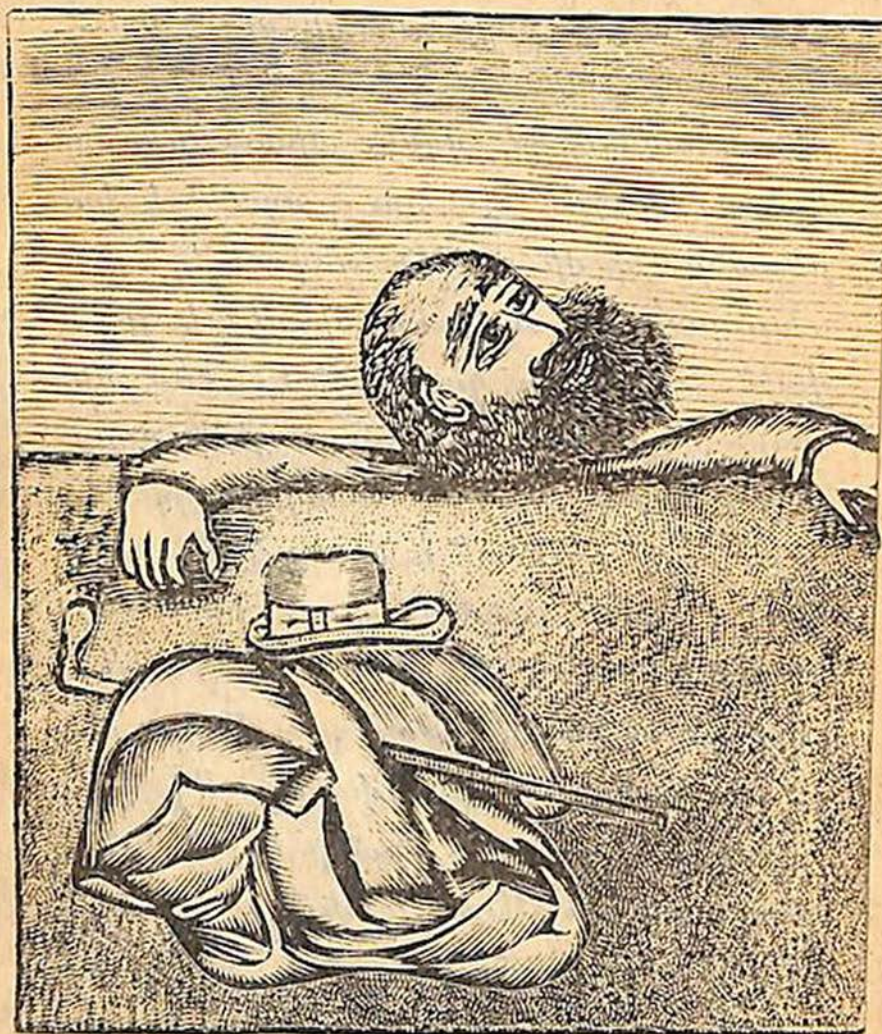
հանդիպելիս արածի պէս՝ իր վրայից
դէն է դցում, որ թեթեւանայ։ Սա-
կայն արդէն ուշ է։ Աւաղը բռնել է
նրա ծունկերը. նա կանչում է և դըլ-
խարկովը կամ թաշկինակովը նշաններ
անում. բայց աւաղը քանի դնում, ա-
ւելի վեր է բարձրանում։ Եւ եթէ ծո-
վեղը անապատ է, կամ բնակութիւ-
նից հեռու, կամ տեղացիները անգութ-
մարդիկ են և մօտերը մի աղատող չէ
լինում, մարդը կորած է, նա անապատ-
ճառ ողջ ողջ կը թաղվի աւաղի մէջ։
Նա դատապարտված է սոսկալի, բայց
անխուսափելի կերպով աւաղի մէջ կա-
մայ կամայ կենդանի թաղվելու, և
այդ թաղվելը նա ոչ կարող է արդեւել
և ոչ էլ շուտով վերջ տալ նրան. նա
պէտք է ժամերով տանջվի, չարչարվի,
որչափ էլ ուժեղ, զօրաւոր, առողջ և
ազատ մարդ լինի, նա և կարծէ թէ իր

օտների վրա է կանգնած: Այդ թշուառ
 մարդը միշտ աւելի խորն է թաղվում,
 ամեն մի ջանք և ամեն մի շարժում,
 որ նա անում է որպէս զի ազատվի,
 և ամեն անգամ, որ նա օգնութիւն է
 ազադակում, էլ աւելի է խրվում թաց
 աւաղի մէջ, կարծես թէ մահը իր
 բռնած սրսին էլ աւելի ամուր է գըր-
 կում նրա՝ ազատվելու նպատակով ա-
 րած ջանքերը պատժելու համար: Սա
 մի այնպիսի թաղում է, որի միջո-
 ցով մարդն կամաց կամաց կուլ է գը-
 նում երկրի մէջ, բայց բաւական ժա-
 մանակ ունի հորիզոնը, ծառերը, կա-
 նաչ գաշտերը, տափարակ գաշտումը
 եղող գիւղից գուրս եկող ծուխը, նա-
 ւերի առագաստները, թռչող ու երգող
 թռչունները, արեգակը, երկինքը ևն.
 գիտելու՝ համար: Ծովեզրեայ աւաղը
 գառնում է նրա համար մի գերեզ-

ման, որը ատուիճանաբար վեր է բարձ-
 րանում երկրի խորքերից։ Ամեն մի
 րոպէն նրա համար այդ դերեղմանը
 աւելի է խորացնում։ Եթէ այս դժ-
 քախար ուղում է հասիլ կամ պառկիլ,
 եթէ փորձում է սողալ, նրա ամեն մի
 շարժումը նրան աւելի խոր է թաղում,
 եթէ փորձում է կանգնել, էլ աւելի է
 խրվում, նա զգում է, որ երկիրը ի-
 րան կուլ է տալիս։ Նա աղաղակում
 է, գոռում է, բղավում է, յուսահա-
 տած նայում է ամպերին—սակայն բո-
 լորն էլ իղուր։ Աւաղը հասնում է փո-
 րին, յետոյ կուրծքին, հիմա միայն
 մարմնի վերի մասն է աղառ։ Նա
 բարձրացնում է իր ձեռները, կատա-
 ղած դոռում է, եղունգները խրում է
 աւաղի մէջ, ուղում է, որ այդ փոշին
 իրան պահէ, արմուկների վրա է կըռթ-
 նում, որ այս թաց—կակուղ փոսիցն

աղատովի: Երեխայի ուէս հեծեծում է,
կատաղում է. բայց աւաղը միշտ աւե-
լի է բարձրանում, հասնում է ուսե-
րին, հասնում է վղին. միայն երեսն
է, որ երևում է: Նա բացում է իր
բերանը, որ մի վերջին անգամ էլ պո-
ռայ, բայց աւաղը բերանի մէջ է լըց-
վում և—ձայնը կտրվում է: Դեռ մի
քանի վայրկեան աչքերը բաց են բայց
նրանք էլ են շուտով աւաղով լցվում,
աշխարհքը մթնում է նրա գլխին, ճա-
կաւը քանի գնում փոքրանում է.
մազերն են, որ մի քիչ դուրսը երե-
ւում են: Չեռները սկսում են աւա-
ղը խառնել, մի փոս փորել: Մի քիչ
շարժվելուց յետոյ դրանք էլ են ան-
անհետանում: Աւաղ. խեղճը ողջ ողջ
կուլ գնաց. կորաւ:

Այսպէս է նկարագրում վիկտոր
Հիւգօն:

Սիրելի ընթերցող. գուցէ դու ես
այո խեղդվող մարդը: Մեղքը այն
չըջող թաց ու կակուղ աւաղակոյտն է,
որ կամաց կամաց վեր է բարձրա-
նում և մարդուս բոլոր ընդունակու-
թիւնները սոսկալի ուժով կլանում:
Մեղքը խաբող և խորամանկ է. նա
չէ զգուշացնում: Նա հրապուրում է,
փաթաթւում է մարդուն, կարծես թէ
մի հաստատ կայարան է խոստանում,
որի վրա կարող ես անվտանգ կանգ-
նել: Եղանակը գեղեցիկ է և հանգա-
մանքները ժպտում են. կարծում ես,
որ յաւիտեան չէ կարող վտանգ լինել
և փտահօրէն գնում ես առաջ:

Սակայն շուտով տեսնում ես, որ
քեզ չըջապատել է մի ահւելի զօրու-
թիւն, որի ճանկերը օր օրի վրա աւե-
լի են ուժովանում և վերջը քեզ բո-
լորովին շղթայակապ են անում: Ինք-

նառիրութիւն, բարկութիւն, նախանձ,
աղահուցութիւն, հոլարարութիւն, ապօրի-
նի ցանկութիւններ և մոլութիւններ
տիրում են մարդու վրա, և նա չէ
ճանաչում իր իսկական վիճակը: Բայց
այն, որ առաջ իբրեւ մի բարի ճանա-
պարհ էր երևում, դառնում է մի
սարսափելի ահաւոր գերեզման: Մար-
դը յանկարծ արթնանում է և սկսում
է իր վիճակը հասկանալ, դիմադրում
է, պատերազմում է մինչև մահը—
բայց ի դուրս Իրերը յանկարծ ուրիշ
կերպարանք են ստանում: Նա նայում
է հորիզոնին, երկնքին, ծառերին,
կեանքին, բայց—մի մեռնողի աչքով:
Ամբողջ աշխարհքը, որը ուրիշների հա-
մար միայն զուարճութեան, ուրախու-
թեան և աղահուցութեան վայրն է,
նրա համար յանկարծ մութ քողով
ծածկվում է: Հիմա նրա համար պարզ-

վել է, որ ինքը մեղաւոր է և որ մեղ-
քի վարձքը մահն է: Շարժուն աւա-
զակոյտը յափշտակել է նրան. կեանքի
մէջ մահը շրջապատել է նրան:

Խիղճն արթնացած մարդն է հաս-
կանում, թէ որքան սարսափելի է
մեղքի ոյժը: Նա ուզում է գիմադրել,
բայց էլ աւելի է խրվում, ամեն մի
շարժում նրան աւելի խոր է ընկղմում:
Մարդուս բոլոր ջանքերը, որ նա ա-
նում է մեղքիցն ազատվելու համար,
էլ աւելի են ցոյց տալիս նրան իր
տկարութիւնը: Որքան որ պատերազ-
մում ես ըստ «Ես»-ի գէմ, նա կարծես
առաւել ևս է զօրանում: Այո, անհը-
նար է, որ մարդը ինքն իրան կարո-
ղանայ ազատել: «Առանց ինձ ոչինչ
չէք կարող անել», ասաց աշխարհքի
Փրկիչը:

Արեւի ընթերցող, եթէ այն ջրոտ

աւաղի մէջ ողջ ողջ թաղվող մարդու
աղաղակի վրա մի օգնական վաղէր,
դար, ձեռք նրան տար, նա ի՛նչ ուրա-
խութիւնով կը յափշտակէր այդ մեկ-
նած բաղուկը: Սակայն նրա աղաղա-
կը, պոռալը, դոչելը, յաւաճատական
լացն ու կոծը ոչ ոք չէր լսում, և նա
կամաց կամաց մինչև վիզը, յետոյ
մինչև բերանը, մինչև ճակատը, դը-
լուխը և մազերը ողջ ողջ կուլ գնաց:
Մեզքն էլ քեզ այնպէս կուլ է տա-
լիս, և դու զգում ես, որ օր օր
վրա աւելի և աւելի խոր ես խրվում
դէպի յաւիտեական կորստեան ան-
դունդը: Բայց հիմա Յիսուս Փրկիչը
կանգնած է քո առջևդ և ուզում է
քեզ փրկել: Բռնիր նրան և յանձնիր
քո անձդ նրա ձեռքը, և դու յաւի-
տեան, փրկված կը լինիս:

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0046634

A $\frac{I}{9044}$